

és felvonásvégekért történik itt minden s mindezek terén a pompásan kidolgozott előadás derekasan ki is tesz magáért. Beregi Oszkár nagykövete a legmondosabb és legegységesebb ízü karakterrajz, amit ettől az örvendetesen megtisztult művészetü tehetségétől az utóbbi időkben látunk. Nagy György «polgári» önérzete is merőben emberi és őszinte, az a Páger játéka is, noha a szerző céljaihoz mérten túlságosan is önelleplező. Boray finom — karikatúrát ad, Soltész Annie ezúttal a mérséklet erényével lep meg kellemesen. Végül a kezdő Gordon Zitában finom jelenséget és sok jóval biztató játékkésztséget ismertünk meg.

Sas-utca.

Hendrik Hausen vígjátéka a Belvárosi Színházban.

Lakatos László, ki itt — higyjük el — csupán «átdolgozó», úgy eltüntetette eredetijének netalán megvolt hollandus zamatát, hogy nyakig belekerülünk a pesti textilokrácia világába. A helyi színek és ízek rendre hitelesek is, maga a prosperitási had-

járat, melyben apák és fiúk nemzedékének tusáját a cégalapító nagymamának okossága és szívjósága csitítja el, bizonyára kevésbbé hiteles, inkább csak: mese a rőfös-világból, felnőtt gyermekek számára.

Az egész — mind anyagában, mind eszközeiben — mélyen alatta áll annak a színvonalnak, melynek tiszteletbentartására e színház érdemes irányítóját művészi multja bizvást kötelezhetné. Egyenetlenségek és elcsúszások ezúttal még a felszolgálásban is akadnak. Gombaszögi Ella a magáéból megnöveli és megemesíti a nagymama figuráját, Muráti Lili is a saját friss egyéniségével ad zamatot az amerikai kisasszonynak, akit «mintha már láttunk volna» jó egynéhányszor. Nagy Györgynek lelkiek felé dolgozó művészete itt sehogysem lel talajára, Sarkadi vizsont operetti túlzásaival a másik végletet képviseli. Végh Sári szépen beszél, de a rajzban bizonytalan. Báthori Giza nemes játékában van valami Sas-utcán-felüli. Ezt különben — mint a darab sorsát is — a Sas-utca lesz hivatva eldönteni.

Rédey Tivadar.

Zene.

Három olyan hangversenyről is számolhatunk be, amelyek az általános magyar zenekultúra megalapozásának szempontjából valóban nagy fontosságúak. Örömmel látjuk, mikép izmosodnak évről-évre a fővárosi iskolai énekkarok, mikép hódítanak maguknak mindig nagyobb tért a magyar zenéletben. Hangversenyeiken úgy gyűlnek össze tanárok, növendékek, a közönség, mint egy nagy család tagjai, mintha minden egyes, kedvesen komolykodó «szereplő» valamikép mindnyájunkhoz tartozna. Nem lehet ezeken a hangversenyeken unatkozni egy pillanatra sem, amit sok felnőtt hangversenyről nem állítha-

tunk. Már maga a látvány is, a sok kedves, üde gyermekarc egy csokorban, szívet, lelket vidító. Ebben azután első helyen áll *Sztojanovits Adrienne* leánykahada, a várbeli Szilágyi Erzsébet-líceum kedves magyarruhás alsóbb osztályú csoportja. Ez az iskola különben már a külföldön is aratott sikereket, most is teljesen önálló műsorral álltak ki. Kitűnő vezetőjük fáradhatatlan buzgalommal kutatja fel a klasszikus és magyar kórus-szerzemények legjavát, úgyhogy növendékei már Palestrina, Lasso, Monteverde, Bach, Kodály iskolájában csiszolt zenei ízléssel lépnek ki az életbe. De szóhoz jutnak műsorukon

a fiatalabb zeneszerző-gárda *Molnár Antal, Kósa György, Veress Sándor, Kerényi György*, kórosszerzeményei is, amelyek mind olyan mértékben találnak tetszésre, amilyen mértékben ismerik és meg tudják közelíteni a gyermek lelki világát. A két kis Kósa-kórust és Veress Sándor csángó nép- és gyermekdal-feldolgozásait például úgy adták elő az iskola legapróbb énekesei, hogy szinte leritt róluk, mennyire a szívből fakadnak a kis kórusok szövege, dallama, pompás humora. Ilyen derűs dallamok, kacagtató szövegek varázsolják át az énektanítást kedves gyermekjátékká, aminek mégis hasznos és komoly az eredménye: az öntevékeny, veleélő, velejátszó zenélés elsajátítása. Ezért csak az tud jó gyermekkórusokat írni, aki nem leereszkedik a gyermeklélekekhez, hanem felemelkedik hozzá; a tiszta derűjéhez, a boldog, gondtalan kacagásához és a legnagyobb kincséhez: a ragyogó, gyönyörű mesevilágba való hitéhez.

A második gyermekkar-hangversenyt a «Magyar Kórus» és az «Énekszó» zenei folyóiratok rendezték, hogy a kiadásukban megjelent szerzeményeket tizennégy iskola kórusával bemutassák. Magyar nyomda, magyar kiadó az új magyar énekkultúra szolgálatában! Nagy vívmány ez a mai nehéz időkben és olyan rövid mult után, mint amilyenre a magyar gyermekkarok rámutathatnak. Így bontakozik ki mindég erősebben Kodály Zoltán munkásságának korszakalkotó jelentősége. Az ő gyermekkórusai nyomán lendült fel az egész ország énekes kultúrája. A folyton szaporodó egyházi énekkarok hívták életre a «Magyar Kórus»-t, az új magyar egyházi zene lapját, az iskolakar-éneklés főorgánuma, az «Énekszó» pedig az éneklő ifjúság ügyének irányítását szorgalmazza. Évről-évre nagyobb a szükséglet a kórosszerzeményekben, amikből a legjavát ki-

válogatni, olcsó kiadásukat lehetővé tenni a két új folyóirat legfőbb feladata. A hangversenyen előadott egyházi és világi szerzemények bizonyítják, hogy az elhintett mag termékeny földre hullott. Lelkes és kitűnően képzet zenészek gondoskodnak az áldásos munka folytatásáról.

A harmadik hangversenyen a székesfővárosi polgári iskolák működtek közre, ahol szintén kitűnő teljesítményeket hallottunk. Itt-ott még felüti fejét a nem idevaló, vagy a szürke, unalmas régi dalárdahang, de ezeket már diadalmasan harsogja túl a «Lengyel László Játék» pompásan csengő, friss lendületű fiúkórusa (Liget-utcai polg. fiúiskola) vagy a «Pünkösdőló» kedves leánykórusa (Koronaőr-utcai polg. leányisk.). A legnemesebb fajtája a versenygésnek folyik itt, mert nem az egyéni sikerekért, hanem a közösség, az iskola becsületéért folyik.

*

A *Filharmonikusok* rendkívüli hangversenyükön nagyszabású műsort játszottak végig. *Vaszy Viktor* kitűnő vezetésével tolmácsolták Beethoven III. Leonora nyitányát, Dohnányi Fis-moll suite-jét, majd egy *Stravinsky*-bemutató (Hegedűverseny) következett. Nem tudjuk, hogy a szerző vagy az előadók hibájából, de a műnek igen kevés hatása volt. *Stravinsky* régebbi nagy világsikereinek igen kellemetlen következménye, hogy minden új művétől valamiféle rendkívüli alkotást várnak, a tény pedig az, hogy minél idősebb lesz, annál kevésbé tudja beváltani a hozzá fűzött reményeket. E művében a hangszertechnikai, ritmikai hajmeresztő nehézségek halmozása, a legkisebb jólhangzás szinte készakart kínos kerülése még érdekesnek is alig mondható. Így a nagy munka, erőlködés dacára, a fejtetőre állított koncertáló hangszernek minden esztétikai kifejező értéke kárba veszett.

Mindezekért bőven kárpótolt a «*Psalmus Hungaricus*»-nak keletkezése tíz esztendő s jubileuma alkalmából való gyönyörű előadása. Az Egyetemi Énekkarok és a Palestrina kórus egyesítésével még eddig nem hallott monumentális, megrázó erővel jutott érvényre a 20. század egyik legnagyobb művészi alkotásának elemi hatása. Nincs ember, akit a lelke mélyéig meg ne mozdítsanak, ezek a fenséges hangzatok, ezért csak hála-sak lehetünk Vaszy karnagynak, aki ihletett tolmácsolásával egy ünnepi félórát szerzett a Vigadó teremt teljesen megtöltő hallgatóságnak.

*

Molinari Bernardinoval, Olaszország egyik legnevesebb karmesterével már a múlt évben volt szerencsénk

megismerkedni. Idei hangversenyén a filharmonikusokat dirigálta. Sajnos, képességeit műsora csak igen egyoldalúan mutatta be, mert majdnem kizáróan a virtuóz, eleven mozgású, lendületes, hangfestő zenei stílusok jutottak szóhoz. Ezekben természetesen nagyszerűen érvényesült Molinari vezénylésének magávalragadó temperamentuma, ritmikus gerincesége, mindent megelevenítő, átszínesítő ereje. A latin szellem nagy forma-érzéke azonban erősen háttérbe szorítja nála a nagyobb elmélyedést kívánó zenei problémákat. De ezt nem akarjuk hátrányára félróni, mi ránk magyarokra nagyon is rá fér, ha a germán zene túltengésével szemben gyarkrabban van részünk a latin népek zenéjének, zenei felfogásának közelebbi megismerésében. *Prahács Margit.*

Képzőművészet.

A Nemzeti kiállítás.

A kultuskormány által rendszerített, évenként ismétlődő Nemzeti kiállítás, melyet a Műcsarnok látott falai között vendégül, a végórát élő szezon legkiemelkedőbb művészeti eseménye volt. Ez a kiállítás hivatva van arra, hogy a magyar művészet aktuális állapotát, mintegy keresztmetszetét a szélsőjobbaldali csoportoktól a szélsőbaloldalig bemutassa s ezért, éppen polifonikus hangszerelése miatt, igen nagy jelentőségű. Idén Csánky Dénes vállalkozott arra a hálátlan feladatra, hogy a legelégedetlenebb emberfajta, a művészt békitse meg egymással, még hozzá oly módon, hogy e békítés révén művészetünk jelenlegi képe tárgyilagosan kerüljön a közönség elé.

Nem kételkedünk Csánky rátermettségében és szervező erejében, tehát akkor, midőn megállapítjuk, hogy a kiállítás lényegesen gyengébb a múltévinél, a magyarázatot reá

másutt kell keresni. A színvonal súlyyedésének okát nem nehéz megtalálni. A legjobb művészek egy része teljesen elmaradt a kiállításról, mások rosszabbul szerepelnek, mint általában. Oka ennek viszont az, hogy az idejé évad, különösen annak második fele, sokakat rendkívül igénybe vett. A tizennyolcra s a Kutnak kiállítása például rövid idővel ezelőtt zajlott le s az erők nagyrészt lekötötte. Ez pedig így nincsen rendjén. Konzervatívnak és modernnek egyaránt a Nemzeti kiállításra kellene tartalékolnia az év legsikerültebb három alkotását. Mindössze hármat, ennyit engedélyez egy-egy művészről a zsűri. Akkor nem történe meg, mint most, hogy a bemutatott tárgyak fele színházi műnyelven szólva: vatta.

A nagy összebékülés évről-évre ismétlődő jelenetét a kritika is békés és megbocsájtó hangokat pengetve szokta kísélni. Ezekben a nehéz időkben valóban nehéz az embernek rá